

Přehled italských poválečných dějin

40.léta:

Celkové zhodnocení situace (krize, zemědělství, chudoba, dvojí invaze)
počátek transformace: akumulace, urbanizace, sekularizace
familismo (rodinný způsob chování)
qualunquismo (lhostejnost)
„tři Itálie“

Poválečná situace:

Ztráty územní, hospodářské i lidské

Vznik CLNAI z hnutí odporu (význam levice, kom., soc., strana činu, liberálové a DC)

Bonomi (promonarchista) nahrazen Parrim (*Strana činu*, pro radikální reformy)

Slábnutí vlivu levice v důsledku spojenecké intervence (studená válka)

Poraženo hnutí odporu, posun do prava – **De Gasperi** (DC) v čele vlády

1946 referendum o státní formě – vznik republiky 18.6.46

volby do parlamentu: DC, PSI, PCI (Togliatti, překvapivý úspěch 19%)

1947 vzniká nová ústava

Neshody mezi stranami: roztržka mezi DC a levicí

Také na poli práce mezi **CGIL (odborníci) a Confindustria (podnikatelé)**

Oslabení socialistů 1947 se štěpí Sociální demokracie (Saragat), která podporuje pravici

De Gasperi vyprovokoval vládní krizi a ustavil jednobarevnou vládu DC

Volby 1948: 2 soupeři – *Lidová fronta* socialistů a komunistů versus DC

Výhra DC (48%) – orientace na Západ, vstup do NATO

Vzniká tak polarita: 1. kapitalisté – DC – USA

2. dělníci – PCI – Rusko

Možné otázky:

Co je to CLNAI, jaké strany obsahuje a jaká je jeho funkce a politická orientace?

Jaké jsou politické pravo-levé tendence po válce (vývoj od levice k pravici, proč)?

O čem se rozhodovalo v referendu roku 1946, jaké byly výsledky?

Jaký panuje vztah mezi stranami levice a DC na poli politiky a práce?

Kdo soupeřil mezi sebou v kampani voleb 1948? Jaký byl výsledek voleb a jaké jsou následky

Vysvětlete význam pojmů familismo a qualunquismo.

Je hospodářská situace stejná po celé Itálii?

50. léta

Pozemková reforma 1950, rolnické nepokoje

Strategie DC – *democrazia protetta, legge truffa*, volby 1953 – posílila však krajní pravici i levice, pokles DC na 40%

Nicméně dochází k fúzi DC a státu, spolupracuje s podnikateli (*Confindustria*)

Ekonomické zásahy státu: **Cassa per il Mezzogiorno, ENI.**

Hospodářský zázrak: oživení ekonomiky 1954-1965,
(1956 vstup do EHS, konjunktura, vznikají mamutí společnosti Eni, Fiat, Olivetti)
Emigrace z jihu na sever, z venkova do měst
Protagonisté zázraku Mattei, Fellini
Rozporuplnost - stinné stránky, vzestup komunismu

60. léta

Sociální problémy a důsledky zázraku
Amintore Fanfani – snaha otevřít se levici, narazí na odpor pravice
Uvnitř DC vítězí frakce Dorotei (podnikatelská vrstva a církevní hierarchie)

Aldo **Moro** (1963-68 premiérem) – pravicový politik, nicméně začíná se rýsovat **orientace centro-sinistra**, spolupráce se soc.

Církev: **Jan XXII.** (Roncalli, skromnost a pokora), „apertura alla sinistra“,
II.vatikánský koncil 1962, encyklika *Pacem in Terris* 1963

1963 volby, posílení levice, levicový trend – DC spolupracuje se socialisty (kongres v Napolí)
Následkem toho se odštěpilo od socialistů levé křídlo – PSIUP (unita proletaria)
1964 umírá Togliatti – těžká rána pro komunisty, které vedl 40 let – dále Longo, Berlinguer

1966 se sjednocují **socialisté** (PSI, PSDI) do *Sjednocené socialistické strany* (PSU), ale v roce 1969 se opět rozpadá. Ve volbách 1968 odchází z vlády, i když ji podporují.

Studentské nepokoje (situace na univerzitách) 67 – 69 (Milano, Tridente, potenciál sociologie)

Reakce na neřešení soc.otázek (nedostatečné zdravotnictví a školství)
Požadavek na strukturální změny celé společnosti ... vření

1969 **Berlinguer** (PCI) odmítá sovětskou invazi do ČSSR, snaha o pokojnou cestu k socialismu

horký podzim – dělnické protesty 1969

Bomba na Piazza Fontana v Miláně (17 mrtvých) – extrémní pravice tak reaguje na výbojnost levicových sil (studenti a dělníci) ... zahájení **období teroru**

70. léta

Období **nejistot** – předčasné volby za hledáním solidní většinové vlády (72, 76, 79)

- fáze ekonomické recese – nezaměstnanost a inflace stoupají
- nedůvěra lidí vládě a stranám – neprůhledné financování vládních stran ze strany petrolejářských společností výměnou za jistá privilegia
- skandál Lockheed – americká společnost (letadla) uplácí it.vládu

Z této atmosféry se rodí fenomén „**anni di piombo**“ **1973-80** – pravicový (neofašisté) i levicový (Rudé brigády) ozbrojený terorismus za účelem destabilizace politického systému
Hlavní fáze terorismu 1974 – 82.

Bomby v Brescii a ve vlaku Italicus 1974

1976 Rudé brigády vraždí soudce

Znovuzrození studentského hnutí 1977 s násilnými excesy.

Historický kompromis (návrh Berlinguera kř.demokratům na společnou vládu mezi komunisty a dalšími stranami centro - sinistra) – 1973

Komunisté přechází z opozice k podpoře DC.

Rumor (68-70) a **Andreotti** (72-73) – ve vedení DC

Ztroskotání DC vlády v **referendu o rozvodu** (dosud nepřipustném) – veřejnost byla „pro“ (1974) ... porážka církve i DC

Vystřídán kabinetem Alda **Mora** (1974) bez socialistů, ale s republikány

Craxi v čele PSI.

1978 ministrem **Andreotti** – s parlamentní podporou komunistů

únos Alda **Mora** a jeho zavraždění (**Rudými brigádami**) – konec dialogu mezi DC a PCI
začátek pontifikátu **Jana Pavla II.**

zákon o potratech

1978-80 čas **Rudých brigád**

80. léta

krveprolití v Bologni 1980

velké zemětřesení na Sicílii

vražda generála **Dalla Chiesa** s manželkou 1982

1983-87 ministrem **Craxi** (socialista)

vzniká nová strana *Lega Nord* 1987

A komunisté se přejmenovali na *Stranu demokratické levice* (PDS)

90. léta

92 akce **čisté ruce** – pozavírána většina DC a PSI politiků za kontakty s mafií

zavraždění soudce **Falconeho**

prezidentem Scalfaro

vítězí ve volbách *Lega Nord*

93/94 reforma **volebního systému** (opuštění proporčního systému)

konec DC a zrození *Lidové strany* (Partito popolare)

94 **Berlusconi** zakládá *Forza Italia*

ve volbách vítězí koalice: Forza Italia, Alleanza Nazionale a Lega Nord

96 ustavena první levicová vláda v dějinách poválečné Itálie

další témata: - **mafie** (její vývoj a proměna od tradiční mafie k podnikání)

- **umění** 20.století (hlavní proudy, protagonisté)